

Vrienden van het AIRBORNE MUSEUM

Opening tentoonstelling

Op 20 april opende de waarnemend burgemeester van de gemeente Renkum, de heer E. Klein, in het Airborne Museum de tentoonstelling 'De Verloren Slag', over de gevechten op 18 en 19 september 1944 in de wijk Lombok en bij Onderlangs en Bovenover in Arnhem. Met behulp van twee diorama's en een groot aantal (meest Duitse) foto's wordt een beeld gegeven van de strijd in dat deel van Arnhem en van het lot van de burgers. Thomas van Slooten heeft een grote, zeer gedetailleerde kaart gemaakt van het gebied, waarop met lampjes de posities van de militaire onderdelen op verschillende momenten is weergegeven. Zeer instructief is ook het beeldscherm ('touch screen'), waarop door aanraking van een digitale kaart de foto's van het betreffende locatie op het scherm verschijnen. Voor het realiseren van deze expositie werden Wybo Boersma en Roland Boekhorst bijgestaan door een groot aantal vrijwilligers. Dit waren de heren P. Barends, H. Boers, J. Dijkstra, P.G. Geerts, J. Korsloot, I. Maan, J. Jansen, D. Knoop, J. Niels, O. v.d. Vegte. Ook de firma de Kleuver werkte mee aan dit project. Willem de Ruyter leverde het fotowerk en Sanne Nicholas ontwikkelde voor deze tentoonstelling een speciaal scholenproject. De expositie duurt tot 16 december van dit jaar.

Wandelexcursie op 9 juni

Zoals we in de vorige Nieuwsbrief vermeldden, organiseert de VVAM op zaterdagmiddag 9 juni een wandelexcursie onder leiding van gidsen in het gebied van de wijk Lombok, rondom het St. Elisabeths Gasthuis en de wegen Onderlangs en Bovenover in Arnhem. Als gidsen treden op Wybo Boersma, Robert Voskuil en Jaap Korsloot. Deze excursie sluit aan bij de expositie 'De Verloren Slag' in het Airborne Museum.

De battlefield tour begint om 13.30 uur bij het buurthuis 't Huukske in Lombok, Mauritsstraat 22, 6812 BS, Arnhem en eindigt om 17.00 uur. Vanaf 13.00 uur is buurthuis 't Huukske geopend.

De kosten bedragen per deelnemer € 17,50. Hierbij is inbegrepen koffie bij aankomst, de rondleiding en een gids met achtergrondinformatie en met een aantal zeer bijzondere illustraties.

Aanmelding voor 1 juni 2007 door telefonische opgave bij het Airborne Museum, telefoon 026-3337710 of per mail info@airbornemuseum.com en gelijktijdige overmaking van € 17,50 op girorekening 4403641 t.n.v. Vereniging Vrienden v/h Airborne Museum, onder vermelding van 'Battlefield Tour 9 juni'.

De inschrijving vindt plaats in volgorde van binnenkomst van de giro-overschrijvingen. Er zijn in totaal 75 plaatsen. Alleen als er geen plaats meer is, krijgt u bericht.

Voor meer informatie kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met het Airborne Museum in Oosterbeek, telefoon 026-3337710 of via de mail info@airbornemuseum.com of bij W.Boersma, telefoon 0318-639633, e-mail: w.boersma@wx.nl. Zie ook www.airbornemuseum.org.

In Memoriam Mieke de Langen

Op 24 januari van dit jaar overleed in Renkum op 81-jarige leeftijd Mieke de Langen. Mieke was van 1982 tot 2000 secretaris van de VVAM. In die achttien jaar heeft zij ongeloflijk veel werk verzet voor de vereniging. Niet alleen vervulde ze met grote nauwgezetheid het secretariaat, maar ze was ook bijna altijd met een verkoopstand aanwezig op 'Open Dagen' van Koninklijke Luchtmacht, de 'Dag van het Verzet', de Airborne Wandelmars en de Pegasus Wandeltocht. Bij die gelegenheden verkocht

19 September 1944. Nadat de doorbraak van de vier Britse bataljons naar de Rijnbrug is mislukt, rijdt Duits gemotoriseerd geschut (een 'STUG') vanaf Onderlangs in de richting van de Oranjestraat.

FOTO: BUNDESARCHIV KOBLENZ, VIA ROBERT VOSKUIJL

ze allerlei zaken voor het museum en voor de VVAM. Daarmee haalde ze niet alleen veel geld binnen, maar het gaf ook extra bekendheid aan het Airborne Museum en de vereniging.

Mieke diende een groot aantal jaren als beroepsofficier bij de Koninklijke Luchtmacht. In 1976 was zij als Public Relations officier op de vliegbasis Deelen nauw betrokken bij de opnamen voor de film 'A Bridge Too Far'. Ze had veel ervaring op het gebied van fondsenwerving en samen met Chris van Roekel zette zij zich in voor het verkrijgen van gelden voor de renovatie van het Museum. Daarbij werd een aanzienlijk bedrag binnengehaald, waarmee o.a. een belangrijk deel van het diorama in het Airborne Museum van de 75mm Pack Houwitser bij de Oude Kerk werd betaald.

Tijdens bestuursvergaderingen had ze altijd een duidelijke mening en ze stond bekend om haar heldere analyses, waarbij ze meestal geen blad voor haar mond nam.

De VVAM heeft veel te danken aan Mieke de Langen en wij gedenken haar met ere. Haar crematie vond plaats op 29 januari.

(Robert Voskuil)

In Memoriam Jaap Jansen

Op 27 april 2007 is Jaap Jansen, de oudste vrijwilliger van het Airborne Museum, op bijna 87-jarige leeftijd bij een verkeersongeluk in Oosterbeek om het leven gekomen.

Jaap kwam in 1990 bij het museum als vrijwilliger om te helpen met het onderhoud van de wapens. Als oud adjudant van de Technische Dienst van het Nederlandse Leger was zijn kennis en militaire ervaring van groot belang voor het museum. Van het een kwam het ander en al gauw vormde Jaap met Eef Vellinga en later met Roland Boekhorst en Theo Diepenbroek de technische dienst van het Airborne Museum. Jaap hielp bij het ontwerpen en inrichten van veel museumstands voor de Open Dagen van de Koninklijke Landmacht, Luchtmacht en Marine. Met veel plezier denken we terug aan de z.g. 'Open Deur Dagen' bij de Belgische parachutisten in Diest, waar Jaap zich als een vis in het water voelde. Aan de exposities, die in de loop van de jaren door het Museum georganiseerd zijn, heeft Jaap een groot aandeel geleverd. Niemand kon vermoeden dat de nieuwste expositie in het museum, 'De verloren Slag' de laatste zou zijn, waaraan Jaap gewerkt heeft. Toen de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum in 2000 een Clark Bulldozer voor het museum kocht, werd de restauratie onder de technische leiding van Jaap voortvarend uitgevoerd. Met behulp van handboeken als leidraad werd de 'Teddy Beer' van het Museum uit elkaar gehaald, schoon gemaakt en in het museum weer gemonteerd. Hij staat nu als één van de topstukken van de collectie opgesteld in het straatediorama.

In 1940 diende Jaap als dienstplichtig soldaat in het Nederlandse leger. Op 17 september 1944 bood hij zijn diensten aan de Britse luchtlandingstroepen en raakte zo nauw betrokken bij de Slag om

Arnhem. Die dagen hebben een grote invloed op zijn leven gehad. Nooit verveelden zijn verhalen, hoe vaak al gehoord, over de Slag om Arnhem. Een publicatie over zijn belevenissen in september 1944, die in september zal verschijnen, zag hij als een erkenning voor zijn steun aan de Britten. Een erkenning, die hij noch van de Britse, noch van de Nederlandse autoriteiten gekregen heeft. Jaap was lid van de Arnhem Veterans Club en drager van het Oorlogsherinneringskruis en de medaille voor Langdurige en Trouwe Dienst.

Zoals in de rouwadvertentie stond: 'Een vooruitstrevend, vasthoudend, optimistisch en actief mens heeft ons verlaten'. Op 3 mei jl. werd Jaap onder grote belangstelling op Moscowa in Arnhem gecremeerd. Voordat de rouwstoet naar Arnhem vertrok reed deze, als een laatste afscheid, langzaam langs het Airborne Museum.

(Wybo Boersma)

Veel belangstelling voor de Social Evening op 2 maart jl.

Meer dan honderd belangstellenden bezochten op 2 maart jl. de Social Evening in het Airborne Museum. Het thema van die avond was het gebruik van zweefvliegtuigen door de Britse luchtlandingstroepen. Paul Hendriks uit Wolfheze, die zich al jaren bezig houdt met Britse gliders, hield een lezing over dit onderwerp. Ook had hij een kleine expositie ingericht van onderdelen van Britse zweefvliegtuigen, die hij in de loop der jaren had gevonden op de voormalige landingsterreinen. Het grootste deel van zijn collectie wordt momenteel geëxposeerd in het Museum Vliegbasis Deelen. Veel mensen maakten gebruik van de mogelijkheid om hem vragen te stellen.

Gezien het succes van deze avond is Paul Hendriks gevraagd om ook bij de Social Evening voor de leden uit het Verenigd Koninkrijk op 15 juni (zie elders in dit blad) aanwezig te zijn.

Social Evening met leden uit het Verenigd Koninkrijk

Op vrijdagavond 15 juni wordt er een speciale Social Evening georganiseerd ter gelegenheid van de komst

FOTO: IVAR GOEDINGS

Tijdens de Social Evening op 2 maart jl. geeft Paul Hendriks (links) uitleg over de door hem tentoongestelde onderdelen van Britse zweefvliegtuigen.

van een groep leden van de VVAM uit het Verenigd Koninkrijk. Nederlandse leden zijn hartelijk welkom om met onze Britse vrienden van gedachten te wisselen. Paul Hendriks uit Wolfheze zal speciaal voor die avond een kleine expositie verzorgen over Britse gliders en Okko Luursema zal er zijn met zijn boekentafel. Ook de bibliotheek/archief van het museum zal die avond geopend zijn. Nadere informatie over deze avond kunt u verkrijgen bij Bart van Genderen, E-mail: bartg@nneurope.com.

Oproep

In verband met de nieuw te vervaardigen uitgave van de 'Roll of Honour' zoeken wij informatie over de volgende gesneuvelde militair: Soldaat Sidney MADDOCKS (403493), gesneuveld op 22 september 1944. Zijn veldgraf bevond zich in een tuin aan de Pietersbergseweg in Oosterbeek. Nu ligt hij begraven op de Airborne Begraafplaats

Soldaat Maddocks behoorde bij het Army Air Corps maar was ingedeeld bij de Royal Artillery. Verdere gegevens ontbreken. Indien u over informatie beschikt kunt u contact opnemen met Geert Maassen op het Gelders Archief, telefoon 026-3521600, e-mail g.maassen@geldersarchief.nl.

Informatieavond renovatieplannen Airborne Museum op 30 mei

Vorig jaar heeft directeur Frans Smolders een aantal werkgroepen in het leven geroepen, die plannen en ideeën moeten aandragen voor de nieuwe inrichting van het Airborne Museum. De afgelopen periode zijn de werkgroepen een aantal malen bijeen geweest en inmiddels hebben ze hun plannen voor de modernisering van het museum op papier gezet.

Frans Smolders heeft de plannen opgenomen in een 'Inrichtingsconcept Airborne Museum Hartenstein' (februari 2007). Er is besloten om in het nieuwe museum de geschiedenis van de Slag om Arnhem in de vorm van een vijftal hoofdthema's te presenteren: 1. Militaire strategie en logistiek (de planvorming en voorbereiding), 2. de Slag, van 17 t/m 26 september 1944, met het militaire en het burgerverhaal, 3. Na de Slag, met de gevolgen voor de burgers en de militairen, 4. Pers en Propaganda (de Slag om Arnhem in de media) en 5. de 'Hall of Remembrance', met als deelonderwerpen de mensen die erbij waren, vermissing en herdenking.

Op 30 mei a.s. zal in restaurant Kleyn Hartensteyn in Oosterbeek een informatieavond worden georganiseerd, waarin de plannen voor de verbouwing en de nieuwe inrichting zullen worden toegelicht. De bijeenkomst begint om 20.00 uur.

'Doctor after Arnhem' door Stuart Mawson

Dokter Stuart Mawson was tijdens de Slag om Arnhem als 'Regimental Medical Officer' ingedeeld bij het 11^e Parachutistenbataljon. Over zijn belevenissen in Arnhem schreef hij in 1981 een boek met als titel 'Arnhem Doctor'. Dat boek eindigt met zijn gevangenneming in Oosterbeek. In 1982 is er over zijn ervaringen

een documentaire gemaakt, die moest dienen als instructiefilm voor de Britse militairen.

Nu heeft Mawson een boek geschreven, dat aansluit op zijn ervaringen tijdens de Slag om Arnhem. Het is zodoende vooral een beschrijving van de tijd die hij doorbracht in verschillende krijgsgevangenkampen. Het boek begint met zijn verplaatsing vanuit Oosterbeek naar Apeldoorn en vervolgens naar Duitsland. Het was bij de Duitsers gewoonte de doktoren niet te lang in één kamp te laten, maar ze regelmatig over te plaatsen. Mawson heeft zo in Stalag XI B (Falingbostel), in Stalag 225 bij Leipzig en in een nevenkamp bij Naunhof verbleven. Als dokter had hij toch een andere positie dan de overige officieren en manschappen. Aan de ene kant was het leven soms beter en was er meer vrijheid, maar aan de andere kant hadden de doktoren een grotere verantwoordelijkheid. Mawson is een goed waarnemer, die scherp de houding van de verschillende Duitse militairen analyseert. Soms gedragen die zich coöperatief f.a.v. de gevangenen, soms arrogant tot het einde toe, maar veelal blijven ze tot het einde toe geloven in een voor de Duitsers gunstige uitslag van de oorlog. Er is niet zoveel geschreven over de ervaringen van de krijgsgevangenen Airbornes, maar ieder heeft dit op een andere manier ondergaan. Bij de expositie 'Bevrijders achter prikkeldraad' die enkele jaren geleden in het Airborne Museum werd gehouden, zeiden we '6500 krijgsgevangenen betekent 6500 verschillende verhalen'. In het archief van het museum zit een uitgebreide video opname, waarin dokter Randall van de artillerie zijn ervaringen in krijgsgevangenschap verteld. We zien hier parallellen met Mawson, zoals zijn verplaatsingen door Duitsland met het openbaar vervoer en onder bewaking of zijn ervaringen om als vijandelijk militair met een rode baret tussen het Duitse publiek te moeten verkeren. Het boek 'Doctor after Arnhem' is een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in de lotgevallen van de Airbornes na de Slag om Arnhem. 'Doctor after Arnhem, Witness to the Fall of the Third Reich' door Stuart Mawson (ISBN 1-86227-344-8 168) werd uitgegeven door Spellmount Limited The Mill, Brimscombe Port, Strout, Gloucestershire, GL5 2QC, telefoon: 0044 1453 883300, E-mail: enquiries@spellmount.com, website: www.spellmount.com. Prijs £ 16,99.

Voormalige artilleriestelling opgegraven

In de Betuwe heeft tussen september 1944 en mei 1945 een groot aantal artilleriestellingen gelegen. Een van deze stellingen lag aan de Valburgseweg in Lienden, op het land van 'De aardappel boerderij'. Vanaf 23 septemberdagen 1944 is deze stelling in gebruik geweest bij het 112^e Field Regiment Royal Artillery (zie het boek 'The 112th (Wessex) Field Regiment RA, A 1938-1946' door Douglas Goddard, Eric Rankin & James Vigers, 1997). Met behulp van rapporten en luchtfoto's bepaalden we eerst de exacte locatie. Na toestemming te hebben verkregen van de boer, zochten we met metaaldetectors het

Activiteiten in 2007

Datum:	Activiteit:	Georganiseerd door:	Toegankelijk voor niet leden:
30 mei	Informatieavond over de renovatie van het museum	VVAM	ja
30 mei-3 juni	Excursie Normandië	Airborne Museum	ja
9 juni	Battlefield Tour Onderlangs/Bovenover	VVAM	ja
15-17 juni	Weekend voor leden uit het Verenigd Koninkrijk	VVAM	nee
8 september	Market Garden excursie II	Airborne Museum	ja
27-30 september	Battlefield Tour Ardennen	Airborne Museum	ja
Medio november	Lezing over de Poolse Para Brigade	VVAM	ja

Aanvullingen en wijzigingen zullen op de website van de VVAM worden vermeld.

FOTO: PHILIP REINDERS

Eind vorig jaar kwamen bij het uitgraven van een voormalige artilleriestelling van het 112e Field Regiment RA bij Lienden in de Betuwe veel 25-ponder hulzen en munitiekisten tevoorschijn.

hele land af. We vonden tientallen veiligheidsdoppen van 25-ponder granaten, hetgeen al aangaf dat er door het regiment heel wat granaten waren verschoten.

Vervolgens gingen we dieper graven, waarbij we de voormalige geschutsofstellingen vonden. We groeven in vijf dagen een groot aantal hulzen en metalen kisten op, waarvan de meeste helaas waren vergaan. Het was zwaar werk om tot anderhalve meter diep in de vette Betuwse klei te moeten graven, maar het was de moeite waard. Na afloop hebben we majoor Douglas Goddard en luitenant James Vigers verslag

gedaan van onze vondsten en daar veelbetekend bij vermeld 'dat ze in het vervolg hun troep beter moeten opruimen!' Al met al een geslaagd onderzoek. Met dank aan Cor Janse, Nico Roelfsen en de Firma Saricon. (Philip Reinders)

Archief Generaal Urquhart

In juli 2006 bracht ik een bezoek aan de familie Urquhart in Port of Monteith in Schotland. Op 13 mei 2006 was Mevrouw Pamela Urquhart, de weduwe van Generaal Urquhart overleden en het huis zou worden verkocht. In het huis was nog een groot deel van de fotoalbums en documenten van de generaal aanwezig. Samen met Judith Urquhart, een van de dochters, mocht ik alle stukken doornemen. Het archief geeft een goed overzicht van de militaire carrière en het familieleven van Generaal Urquhart. Een ruime plaats wordt ingenomen door materiaal over de Slag om Arnhem en over de naoorlogse 'Pilgrimages'. Na overleg heeft de familie het archief van Generaal Urquhart overgedragen aan het Imperial War Museum in Londen. Op 23 november jl. heb ik een onderhoud gehad met Dr. Simon Robbins van het 'Department of Documents' van het IWM. Hij vertelde dat alle papieren zullen worden gecatalogiseerd en dat deze vervolgens met hulp van het Nationaal Archief op microfilm zullen worden gezet. Naar verwachting zal dit werk eind 2008 klaar zijn. Van dit bestand krijgt het Airborne Museum een kopie. Of ook alle plakboeken van Generaal Urquhart op microfilm worden gezet, is nog niet duidelijk.

(Wybo Boersma)

COLOFON

De Nieuwsbrief is een uitgave van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum Oosterbeek (Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek) en verschijnt vier keer per jaar. Het doel is bekendheid te geven aan het Airborne Museum, de Vereniging Vrienden en de geschiedenis van de Slag om Arnhem.

Telefoon museum: (026) 333 77 10

Redactie: drs. R.P.G.A. Voskuil en W. Boersma

Redactieadres: Utrechtseweg 232, 6862 AZ Oosterbeek, e-mail: vvam@airbornemuseum.org

Penningmeester/ledenadministratie: Frits Miedema, telefoon (026) 333 64 76, e-mail: fymiedema@planet.nl

Coördinatie verzending, archivering & distributie losse

nummers: Chris van Roekel, Oosterbeek.

Vormgeving: Hildebrand DTP, Wageningen.

Druk: Drukkerij Verweij Wageningen B.V.